

Bijlage 5: *Werkvormen*

Bij een bijbelstudie kun je prima werkvormen gebruiken. Realiseer je wel dat ze verschillende functies hebben:

- ze kunnen de lezers uitnodigen hun ervaringen en/of gedachten over een bepaald onderwerp te uiten;
- ze kunnen helpen om de tekst goed te lezen (= observeren);
- ze kunnen het gesprek tussen de tekst en de lezers stimuleren.

Al kunnen werkvormen prima een bijdrage leveren aan een gesprek, ze kunnen het gesprek niet vervangen. Ze zijn er een onderdeel van. Werkvormen die op de tekst zijn gericht, helpen om de tekst te lezen en te begrijpen en niet om die toe te passen. Andere werkvormen nodigen lezers uit om met de tekst in gesprek te gaan. Dit kan gezien worden als een opstap naar de toepassing.

Het moment waarop je in een gesprek de werkvorm gebruikt, is uiteraard afhankelijk van de gekozen werkvorm. Een werkvorm die gericht is op observeren stel je in het begin van een studie. Daarentegen gebruik je een werkvorm die gericht is op toepassen eerder aan het eind van het gesprek.

We rangschikken de werkvormen per genre en bieden ze je in een vast format aan:

Beschrijving	Je krijgt informatie over wat de werkvorm inhoudt.
Benodigheden	Hier lees je wat er nodig is voor de werkvorm: een bijbeltekst op papier, stiften, en groot vel papier, etc.
Soort werkvorm	Hier staat of de werkvorm gericht is op (1) de tekst, op (2) het gesprek tussen de tekst en de lezer of op (3) de leefwereld van de lezer.
Geschikt voor de genres	Hier staat bij welke soorten tekst, bij welke genres je de werkvorm kunt gebruiken. Niet elke werkvorm is bij elke tekst te gebruiken.
Duur duurt.	Hier krijg je een aanwijzing hoe lang een werkvorm duurt.
!	Je krijgt nadere toelichting bij de werkvorm of een variant van de werkvorm.

We onderscheiden de volgende soorten teksten (genres):

- apocalyptiek -(delen uit) *Daniël*, *Jesaja*, *Zacharia* en *Openbaringen*,
- brieven,
- gelijkenissen,
- psalmen -m.n. *Psalmen* en *Klaagliederen*,
- profetie,
- verhalen Nieuwe Testament,

- verhalen Oude Testament,
- wetsteksten -delen uit *Exodus, Leviticus, Numeri* en *Deuteronomium*,
- wijsheid -*Spreuken, Prediker* en *Job*.

Gebruikte literatuur:

Grahmann, B., *Transforming Bible Study, Understanding God's Word Like You've Never Read It Before* (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 2003).

Jonker, E.R., *Aan het woord komen, Hoe gemeenteleden van 17 jaar en ouder in gesprek raken met de Bijbel, Bouwstenen en gebruiksmateriaal* (Zoetermeer: Boekencentrum, 1999²).

Tramper, N., *Het Woord in ons midden, Handreiking voor het luisterend leven* (Zoetermeer: Boekencentrum, 2005).

Manuscript bijbelstudie (mbs)

Beschrijving:

De manuscript bijbelstudie (mbs) maakt gebruik van de inductieve leeswijze:

- observeren ('Wat staat er?');
- interpreteren ('Wat betekent het?');
- toepassen ('Wat betekent het voor mij?').

Het eigene van mbs is dat de deelnemers elk de bijbeltekst die besproken wordt, als een manuscript aangeleverd krijgen: geen tussenkopjes, geen alinea-indeling, ruime marges en een ruime regelafstand. Wel is het voor het gesprek op de bijbelkring handig om de versnummering te laten staan.

Zo'n manuscript biedt de mogelijkheid om herhalingen te markeren, kernwoorden elk een eigen kleur te geven, tegenstellingen zichtbaar te maken, vragen in de marges te noteren, etc.

Mbs daagt de kringleden uit de tekst goed te lezen, zonder gangbare hulpmiddelen als tussenkopjes en een alinea-indeling te gebruiken.

Benodigheden:

- De bijbeltekst op papier (www.biblija.net).
- Pennen.
- Kleurpotloden.

Soort werkvorm:

- Gericht op het gesprek tussen tekst en lezer.

Geschikt voor de genres:

- Apocalyptiek.
- Brieven.
- Gelijkenissen.
- Psalmen en Klaagliederen.
- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.
- Wetsteksten.
- Wijsheid.

Duur:

- Hele kringavond.

!

Probeer dit eens met een héél (en klein) bijbelboek, en dan ook zonder hoofdstuk-indeling en versnummering. (Je zou regelnummering kunnen toepassen om het gesprek te vergemakkelijken).

Zweedse methode

Beschrijving:

De Zweedse methode is een werkvorm waarbij lezers tekens zetten in het bijbelgedeelte dat op een kringavond wordt besproken. De volgende tekens zijn te gebruiken:

<i>teken</i>	<i>mogelijke betekenis 1</i>	<i>mogelijke betekenis 2</i>
pijltje omhoog	iets over God	
pijltje omlaag	iets over de mens	/ dit vind ik irritant
pijltje naar rechts	dit moet ik doen	/ dit doet me wat
vraagteken	dit begrijp ik niet	/ dit wil ik niet begrijpen
uitroepteken	dit is belangrijk	/ dit is een nieuw inzicht voor mij
plus	dit vind ik mooi	
min	dit vind ik irritant	/ dit maakt me verdrietig

Dit zijn mogelijkheden. Het is raadzaam om uit de mogelijke tekens een aantal te kiezen dat op de kringavond gebruikt gaat worden. Koppel aan elk teken slechts één betekenis.

Let wel, een gesprek met de tekens voor 'iets over God', 'iets over de mens' en 'dit begrijp ik niet' heeft een ander karakter dan een gesprek met de tekens voor 'dit wil ik niet begrijpen', 'dit vind ik mooi' en 'dit maakt me verdrietig'.

Omdat de keuze van de tekens en hun betekenis van invloed is op de aard van het gesprek, moet je als kringleider goed nadenken wat je precies wilt bereiken met een kringavond.

Benodigheden:

- De bijbeltekst op papier (www.biblija.net).
- Pennen.

Soort werkvorm:

- Gericht op het gesprek tussen tekst en lezer.

Geschikt voor de genres:

- Apocalyptiek.
- Brieven.
- Gelijkenissen.
- Psalmen en Klaagliederen.
- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.
- Wetsteksten.
- Wijsheid.

Duur:

- Hele kringavond.

!

Dit is een leuke werkvorm om op een laagdrempelige manier samen in gesprek te gaan over de tekst.

Woordassociatie

Beschrijving:

Een gesprek tussen een bijbelgedeelte en de kringleden kan beginnen met het inventariseren van eigen ideeën, gevoelens en associaties bij een bepaald woord. Bij de eigen leefwereld dus. Daarvoor is een woordassociatie een geschikt middel.

De kringleider kiest een woord dat in het bijbelgedeelte dat op de kringavond wordt besproken, een centrale rol speelt.

Dat centrale woord wordt op een groot vel papier geschreven en de kringleden worden uitgenodigd om hun associaties op het vel papier te schrijven. Dat gebeurt in stilte.

Vervolgens wordt de kringleden gevraagd om te reageren op wat er aan associaties bij het woord staat geschreven.

Dan wordt het bijbelgedeelte gelezen en besproken, met de bedoeling om in gesprek te gaan over de invulling van het woord. Wat vinden wij? Wat zegt de Bijbel? Zijn er overeenkomsten? Zijn er verschillen?

Benodigheden:

- Groot vel papier.
- Stiften.

Soort werkvorm:

- Gericht op de leefwereld van de lezer.

Geschikt voor de genres:

- Apocalyptiek.
- Brieven.
- Gelijkenissen.
- Psalmen en Klaagliederen.
- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.
- Wetsteksten.
- Wijsheid.

Duur:

- Een kwartier (het is een opstapje naar de bijbeltekst, niet het doel van de avond zelf).

!

Wil het gesprek tussen de eigen associaties en wat de Bijbel zegt op gang komen, dan moet het gekozen woord in het bijbelgedeelte wel centraal staan en daar een duidelijke invulling krijgen. Bovendien moeten de kringleden het gedeelte niet thuis hebben bestudeerd, want dan is de verrassing weg.

Gesprek vooraf over een thema

Beschrijving:

Aan het begin van de avond -voordat het bijbelgedeelte is gelezen- kun je als kring een gesprek voeren over een bepaald thema. Zo worden ideeën, opvattingen, gevoelens en associaties die bij kringleden over dat thema leven, geïnventariseerd. De avond wordt ingezet bij de eigen leefwereld.

Eerst ná het gesprek over het thema wordt het bijbelgedeelte gelezen en gekeken wat de Bijbel er over zegt. Het gesprek gaat dan tussen de eigen opvattingen en gevoelens enerzijds en wat de Bijbel zegt anderzijds.

Zo'n voorgesprek kan op meerdere manieren: (1) Gewoon als kring in gesprek gaan over het thema; of (2) Het voeren van een wanddiscussie. Het thema wordt dan op een groot vel papier gezet en de kringleden zetten daar hun opmerkingen bij. Kringleden mogen op elkaar reageren, maar alleen op het vel papier. Dit alles gebeurt in stilte. Afrondend wordt het gesprek gevoerd over wat er is opgeschreven.

Benodigheden (voor de wanddiscussie):

- Groot vel papier.
- Stiften.

Soort werkvorm:

- Gericht op de leefwereld van de lezer.

Geschikt voor de genres:

- Apocalyptiek.
- Brieven.
- Gelijkenissen.
- Psalmen en Klaagliederen.
- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.
- Wetsteksten.
- Wijsheid.

Duur:

- Een kwartier tot een half uur.

!

Deze variant werkt alleen goed wanneer het thema van het voorgesprek ook duidelijk het thema van het bijbelgedeelte is en de kringleden vooraf niet al scherp hebben wat dat bijbelgedeelte er over zegt.

Brief aan God

Beschrijving:

Ruim van te voren geef je als kringleider elk kringlid een persoonlijke brief. Daarvoor kies je een gedeelte uit één van de brieven in het Nieuwe Testament, dat je zo aanpast dat je kringlid de aangesprokene is. Je verandert niet de inhoud, alleen de vorm (adres en, waar nodig, de werkwoordsvormen).

Je vraagt het kringlid om op de persoonlijke brief een reactie te schrijven en deze reactie mee te nemen naar de kringavond. Daar worden de reacties -wanneer mensen dat willen- voorgelezen en zo gedeeld.

Benodigheden:

- Geprint en aangepast bijbelgedeelte.

Soort werkvorm:

- Gericht op het gesprek tussen tekst en lezer.

Geschikt voor de genres:

- Brieven.

Duur:

- De hele kringavond.

!

Dit is een mooie vorm waarin iedereen de ruimte krijgt om te reageren en wordt uitgenodigd om persoonlijk te worden.

Observatievragen voor profetische teksten

Beschrijving:

Goede aandachtspunten in de observatiefase van profetische teksten zijn: Wat doet God? Waarom doet God dat? Tegen wie is Gods handelen gericht? Wie komt Gods handelen ten goede?

Dat kan eenvoudig in een overzicht worden gezet, dat de kringleden wordt uitgereikt. Dat kunnen ze invullen. Daarna kun je er als kring over in gesprek. Zo'n overzicht ziet er zo uit:

| wat doet God? | waarom? | tegen wie? | voor wie?

Let wel, de vragen 'tegen wie?' en 'voor wie?' worden in een tekst niet altijd beide beantwoord. Kijk dus van tevoren even goed of je beide vragen kunt gebruiken (dat kan bijvoorbeeld in Nahum 1:2-8) of slechts één van beide (in Amos 1:3-5 wordt alleen de vraag 'tegen wie?' beantwoord).

Benodigheden:

- Papier met daarop het schema om in te vullen.

Soort werkvorm:

- Gericht op de tekst.

Geschikt voor de genres:

- Profetie.

Duur:

- Een kwartier tot een half uur.

!

Deze werkvorm biedt een goed handvat bij het lezen van de vaak lastige profetische teksten. Wel richt de werkvorm de aandacht op specifieke feiten in de tekst en ordent die. Bovendien zijn de aandachtspunten voor het observeren hiermee niet uitgeput.

In een tekst naar sleutelwoorden zoeken

Beschrijving:

Een van de onderdelen van het goed kijken naar de tekst is het zoeken van sleutelwoorden. De eerste stap is om alle vormen van woorden die vaker voorkomen in de tekst, te markeren. Dat gaat het handigst door alle vormen van een herhaald woord een eigen kleur te geven. De tweede stap is dan om gezamenlijk te beslissen welke van de woorden die vaker voorkomen, een sleutelfunctie hebben; en wat dan het woord over de betekenis van de tekst zegt.

Een opmerking. De NBV vertaalt hetzelfde Hebreeuwse, Aramese of Griekse woord niet altijd met hetzelfde woord in het Nederlands. Bij het zoeken naar sleutelwoorden is het dus raadzaam om naast de NBV ook een Statenvertaling of een NBG 1953 te gebruiken; op het internet zoeken met 'strongs' (van elk woord wordt dan aangegeven welk woord er in de grondtalen achter schuilgaat) is ook een prima optie.

Benodigheden:

- De bijbeltekst op papier (www.biblija.net).
- Kleurpotloden.

Soort werkvorm:

- Gericht op de tekst.

Geschikt voor de genres:

- Apocalyptiek.
- Brieven.
- Gelijkenissen.
- Psalmen en Klaagliederen.
- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.
- Wetsteksten.
- Wijsheid.

Duur:

- Een kwartier.

!

De volgende variant is zeer geschikt voor verhalen in het Oude Testament. Je kunt ook herhaalde zinnen of herhaalde zinsdelen met dezelfde kleur markeren. Heb je dat gedaan, dan kun je vragen wat dat zegt over de betekenis van de tekst.

Tekstzinnen op de juiste volgorde leggen

Beschrijving:

Een goede manier om een tekst zorgvuldig te laten lezen ('observeren') is de volgende:

- Het te bespreken bijbelgedeelte wordt in kleine stukken verdeeld. Elk klein stuk bevat een afgeronde gedachte. Dat kan één zin zijn of een aantal zinnen;
- Die kleine stukken worden in een willekeurige, verkeerde volgorde op een vel papier gezet. Daarna genummerd;
- De bedoeling is dat de kringleden -afzonderlijk of in tweetallen- de kleine stukken uitknippen en op de juiste volgorde leggen;
- Heeft iedereen dat gedaan, dan kan gedeeld worden welke volgorde ze de juiste achten. Daarover kunnen de kringleden samen in gesprek gaan.

Deze werkvorm is de opstap naar verdere interpretatie en toepassing: na het gezamenlijke gesprek over de volgorde van de genummerde stukken tekst wordt het gedeelte uit de Bijbel uitgereikt en gelezen, en het gesprek voortgezet.

Benodigheden:

- Een vel papier met daarop de tekst verdeeld in kleine, genummerde stukken.
- Een schaar.
- De bijbeltekst op papier (www.biblija.net).

Soort werkvorm:

- Gericht op de tekst.

Geschikt voor de genres:

- Brieven.

Duur:

- Een kwartier.

!

Is een kwartier te kort, neem dan wat meer tijd. Zorg wel dat de toepassing niet uit het oog wordt verloren. Het gaat immers om het gesprek tussen het bijbelgedeelte en de kringleden. De werkvorm is niet meer -ook niet minder- dan een goede manier om zorgvuldig naar de tekst te luisteren.

Tekeningen bij de tekst op de juiste volgorde leggen

Beschrijving:

Tekeningen op de juiste volgorde leggen:

- Bij elk van de episoden van een verhaal / bij de belangrijkste episoden van een verhaal is een tekening;
- De tekeningen worden in een willekeurige, verkeerde volgorde gezet en genummerd;
- De kringleden krijgen de opdracht de tekeningen -in tweetallen- op de juiste volgorde te leggen;
- De tweetallen krijgen de tekst van het verhaal uitgereikt, en mogen hun reconstructie vergelijken met het verhaal. Laat hen noteren wat hun opvalt;
- Wat genoteerd is kan in de hele groep worden gedeeld.

Dit is een alternatieve manier om de kringleden goed naar de tekst te laten kijken ('observeren').

Benodigheden:

- Tekeningen.
- De bijbeltekst op papier (www.biblija.net).

Soort werkvorm:

- Gericht op de tekst.

Geschikt voor de genres:

- Gelijkenissen.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.

Duur:

- Een kwartier.

!

Voor de tekeningen kun je de boekjes van Kees de Kort gebruiken, uitgegeven bij het NBG.

Schrijven in een dagboek

Beschrijving:

Lees het te bespreken bijbelgedeelte. Kies dan één persoon uit het gelezen gedeelte, bij voorkeur een hoofdpersoon, zoals Zacheus of Tomas. Stel je dan voor dat die hoofdpersoon een dagboek bijhoudt: wat zou hij/zij 's avonds in zijn/haar dagboek zetten?

Laat de kringleden dat deel van het dagboek schrijven.

Over wat de kringleden elk in het dagboek hebben geschreven, kun je als groep in gesprek gaan. Het geschrevene laat waarschijnlijk observatiepunten zien (wat het kringlid in de tekst is opgevallen), maar ook hoe hij/zij de tekst heeft geïnterpreteerd en wat hem/haar heeft geraakt (toepassing).

Benodigheden:

- De bijbeltekst op papier (www.biblija.net).
- Pen en papier.

Soort werkvorm:

- Gericht op het gesprek tussen tekst en lezer.

Geschikt voor de genres:

- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.

Duur:

- De hele avond (een half uur voor het schrijven van het stukje voor het dagboek, de rest voor de bespreking ervan).

!

Een variant. Schrijf een brief aan de hoofdpersoon, waarbij je je voorstelt dat hij/zij een goede bekende van je is en je net hebt gehoord wat er over hem/haar in het bijbelgedeelte is geschreven. Wat zou je schrijven? Wat zou je vragen? Wat willen weten? Zou je hem/haar ergens op aanspreken? Zou je een vergelijkbare ervaring vertellen uit je eigen leven?

Een verslag voor de krant schrijven

Beschrijving:

De kringleden wordt gevraagd om dat wat er in het bijbelgedeelte wordt verteld, te herschrijven voor een krant.

Deze werkvorm nodigt uit om een bijbelgedeelte zorgvuldig te lezen, en is daarbij vooral gericht op de feiten in de tekst: Wie? Wat? Waar? Wanneer? En, hoe? De vragen van een journalist.

Benodigheden:

- Pen en papier.

Soort werkvorm:

- Gericht op de tekst.

Geschikt voor de genres:

- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.

Duur:

- Een kwartier.

!

Gebruik je het bijbelgedeelte als basis voor een stuk in een krant van nu (AD, ND, NRC, RD, Telegraaf of Volkskrant), dan dwingt dat je om na te denken over vragen als 'Kun je God ter sprake brengen?', 'Hoe dan?', 'Handelt hij?' en 'Hoe weet je dat?'. Het schrijven van een stukje voor de krant kan, met andere woorden, een opstap zijn om als kring na te denken of en hoe je God in het wereldgebeuren ziet handelen.

Relatiespel met fiches

Beschrijving (ontleend aan Jonker, *Aan het woord komen*, 1999²: 158):

De bedoeling is om steeds een klein deel van een verhaal te lezen, waarna de kringleden met behulp van gekleurde fiches/pionnen de personen uit het verhaal op een wit vel papier zetten. Het komt aan op de afstand tussen de fiches/pionnen. Daarover wordt vervolgens gepraat.

Daarna wordt weer een klein deel -een vers- gelezen. Opnieuw worden de verhoudingen met behulp van fiches/pionnen aangegeven; worden er in het verhaal nieuwe personen geïntroduceerd, dan krijgen ook die met een eigen fiche/pion een plek op het vel papier. Daarover gaat de groep in gesprek.

Zo loop je het hele verhaal door -waarbij je ergens bij het voorlezen ook kunt vragen of de kringleden zichzelf een plek willen geven in het verhaal.

Vraag aan het eind wat de kringleden er aan hebben beleefd.

Benodigheden:

- Voor elk kringlid een wit vel papier.
- Fiches/pionnen in verschillende kleuren.
- De bijbeltekst op papier (www.biblija.net).

Soort werkvorm:

- Gericht op het gesprek tussen tekst en lezer.

Geschikt voor de genres:

- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.

Duur:

- De hele avond.

!

Let wel, deze werkvorm vraagt een veilige omgeving: kringleden laten veel van zichzelf zien. Dat vraagt ook zorgvuldig omgaan met elkaar.

5 zintuigen gebruiken

Beschrijving:

Een manier om goed naar een verhaal te kijken ('observeren') is door de zintuigen te gebruiken bij het lezen: stel de vragen 'Wat zie je?', 'Wat hoor je?', 'Wat kun je vastpakken en hoe voelt dat?', 'Wat ruik je?' en 'Wat proef je?'.

Verdeel deze vragen over je kring, en wissel na enige tijd ervaringen uit.

Benodigheden:

- De bijbeltekst op papier (www.biblija.net).

Soort werkvorm:

- Gericht op de tekst.

Geschikt voor de genres:

- Gelijkenissen.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.

Duur:

- Een kwartier.

!

Deze werkvorm is een manier om een tekst goed te lezen. Het is zo een opstapje naar de interpretatie en de toepassing.

Onderzoeksgroepjes

Beschrijving:

Verdeel de kring in groepjes van 2 of 3 mensen en laat hen een vraag beantwoorden. Laat elk groepje na een tijdje kort verslag uitbrengen.

Benodigheden:

- De bijbeltekst op papier (www.biblija.net).

Soort werkvorm:

- Gericht op de tekst.

Geschikt voor de genres:

- Apocalyptiek.
- Brieven.
- Gelijkenissen.
- Psalmen en Klaagliederen.
- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.
- Wetsteksten.
- Wijsheid.

Duur:

- Een half uur.

!

Deze werkvorm is erg geschikt voor de interpretatiefase, waarin gestelde interpretatievragen worden beantwoord.

Rollenspel

Beschrijving:

Bij het rollenspel wordt er gekeken naar de personen die een aandeel hebben in de tekst, en worden de rollen verdeeld.

De kringleden verplaatsen zich in hun rol en het bijbelgedeelte wordt uitgespeeld. De rol van het kringlid is hier vrij groot, omdat die een interpretatie geeft door de rol op een bepaalde manier te spelen.

Deze manier daagt uit de tekst van een heel andere kant te bekijken: je kruipt in iemands huid en je identificeert je meer met de bijbelse persoon.

Benodigheden:

- De bijbeltekst op papier (www.biblija.net).
- Arceerstiften om de verschillende rollen te arceren.
- Eventueel attributen om de rol te versterken.

Soort werkvorm:

- Gericht op het gesprek tussen tekst en lezer.

Geschikt voor de genres:

- Gelijkenissen.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.

Duur:

- Een kwartier tot een half uur.

!

Bij de Evangelieën kunnen er bezwaren zijn om de Here Jezus na te spelen. Ga daar zorgvuldig mee om.

Je kunt de rollen van tevoren verdelen. De kringleden bereiden zich thuis voor op hun rol en nemen eventueel attributen mee.

Let er als gespreksleider dan goed op dat de acteur/het kringlid geen dingen zegt die in strijd zijn met het gelezen bijbelgedeelte.

Wees fijngevoelig: bij het uitspelen kunnen kringleden veel van zichzelf laten zien. Dat is toepassing! Neem dan de tijd voor de nabespreking.

Overweeg om een rollenspel niet aan het begin van de bijbelstudie te doen, maar verderop. Anders is er een groot risico dat de spelers er teveel van zichzelf in leggen en dat dat de interpretatie van de tekst verregaand beïnvloedt.

Interview

Beschrijving:

Een kringlid bestudeert een 'hoofdrol' in de tekst. Daarna mogen de andere kringleden vragen stellen aan dit kringlid. Het kringlid beantwoordt deze vragen zo goed mogelijk met behulp van de bijbeltekst.

Dat kan met de Bijbel dicht, na die zorgvuldig gelezen te hebben. Dat kan met de Bijbel open, zodat de geïnterviewde ter plekke nog de antwoorden kan zoeken in de tekst.

De vragen die gesteld worden kunnen direct aan de tekst ontleend zijn. De nadruk ligt op observatie. De vragen mogen ook ruimer worden gesteld: 'Hoe voel je je er bij?' en 'Wat doet het met je?'. Dat is meer interpretatie (en soms toepassing: het laat veel zien van het kringlid zelf dat wordt geïnterviewd).

Dit kan uiteraard met meer personen uit de tekst.

Benodigdheden:

- De bijbeltekst op papier (www.biblija.net).

Soort werkvorm:

- Gericht op de tekst.
- Gericht op het gesprek tussen tekst en lezer.

Geschikt voor de genres:

- Apocalyptiek.
- Brieven.
- Gelijkenissen.
- Psalmen en Klaagliederen.
- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.

Duur:

- Een kwartier (het is een opstapje naar de bijbeltekst, niet het doel van de avond zelf).

!

Je kunt de te interviewen persoon van tevoren vragen. Die kan zich dan alvast voorbereiden.

Let er als gespreksleider op dat de acteur/het kringlid geen dingen zegt die in strijd zijn met het gelezen bijbelgedeelte.

Wees fijngevoelig: het kringlid dat wordt geïnterviewd, kan veel van zichzelf laten zien. Dat is toepassing! Neem de tijd voor de nabespreking.

Tekst met open einde

Beschrijving:

Dit is een leuke starter voor de avond. De kringleider deelt de bijbeltekst uit, maar laat het laatste stuk weg. De kringleden schrijven het einde, waarvan zij denken dat het zo in de Bijbel staat. Daarna leest de kring gedeelte uit de Bijbel en bekijkt de overeenkomsten en verschillen tussen de versies van de kringleden en de bijbeltekst zelf.

Benodigheden:

- Geprint en aangepast bijbelgedeelte.
- Pennen.
- Papier.

Soort werkvorm:

- Gericht op de tekst.
- Gericht op het gesprek tussen tekst en lezer.

Geschikt voor de genres:

- Apocalyptiek.
- Brieven.
- Gelijkenissen.
- Psalmen en Klaagliederen.
- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.
- Wetsteksten.
- Wijsheid.

Duur:

- Een kwartier tot een half uur.

!

Let er op dat het geen strijd wordt wie de meeste bijbelkennis heeft. Gebruik deze werkvorm bij een voor iedereen (relatief) onbekend bijbelgedeelte.

Praat bij verschillen tussen de teksten met elkaar door: Waarom heb je het zo ingevuld? Wat laat dat van jezelf zien? Wat zegt dat over je Godsbeeld? Wees hier in het gesprek fijngevoelig en zorgvuldig. Komen wezenlijke punten op tafel, neem dan de tijd voor het gesprek.

Gatentekst

Beschrijving:

Dit is een leuke starter voor de avond. De kringleider deelt de bijbeltekst uit, maar heeft bepaalde woorden, zinnen of versen weggelaten. De kringleden vullen de gaten, zoals zij denken dat het in de Bijbel staat. Daarna leest de kring het gedeelte uit de Bijbel en bekijkt de verschillen tussen de versies van de kringleden en de Bijbeltekst zelf.

Een alternatief: de kringleider zet onjuistheden in de tekst en de kringleden moeten die vinden en aanpassen.

Benodigheden:

- Geprint en aangepast bijbelgedeelte.
- Pennen.
- Papier.

Soort werkvorm:

- Gericht op de tekst.
- Gericht op het gesprek tussen tekst en lezer.

Geschikt voor de genres:

- Apocalyptiek.
- Brieven.
- Gelijkenissen.
- Psalmen en Klaagliederen.
- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.
- Wetsteksten.
- Wijsheid.

Duur:

- Een kwartier tot een half uur.

!

Let er op dat het geen strijd wordt wie de meeste bijbelkennis heeft. Gebruik deze werkvorm bij een voor iedereen (relatief) onbekend bijbelgedeelte.

Praat bij verschillen tussen de teksten met elkaar door: Waarom heb je het zo ingevuld? Wat laat dat van jezelf zien? Wat zegt dat over je Godsbeeld? Wees hier in het gesprek fijngevoelig en zorgvuldig. Komen wezenlijke punten op tafel, neem dan de tijd voor het gesprek.

Samenvatting

Beschrijving:

Een kringlid (of ieder kringlid) doet alsof hij/zij verslaggever is. Dit dwingt je om alleen de belangrijkste punten uit het bijbelgedeelte te noemen. Je moet onderscheid maken tussen hoofd- en bijzaken.

Dit kan goed bij een verhaal of gebeurtenis. Het kan ook bij een brief, maar dan is het kringlid geen verslaggever maar eerder iemand die samenvat. Ben je verslaggever, dan kan de samenvatting gepresenteerd worden als drama.

Benodigheden:

- Bijbeltekst.

Soort werkvorm:

- Gericht op de tekst.

Geschikt voor de genres:

- Brieven.
- Gelijkenissen.
- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.

Duur:

- Het kan kort (een kwartier), als één kringlid de rol van verslaggever vervult. Doet ieder kringlid verslag, dan kost het meer tijd.

!

Dit is een mooie werkvorm om de kern van een bijbelgedeelte onder woorden te brengen. Zorg er wel voor -zeker als ieder kringlid verslaggever is-, dat de toepassing aan bod komt.

Voordracht

Beschrijving:

Bekijk wie er allemaal iets zegt in het bijbelgedeelte. Geef de kringleden een 'rol'. Elk kringlid leest de tekst in het gedeelte voor die door zijn 'rol' wordt uitgesproken. Denk er aan om ook de verteller een stem te geven.

Is één van de rollen een groep mensen -bijvoorbeeld de leerlingen van Jezus-, dan kunnen meerdere kringleden die rol tegelijk vervullen bij het lezen.

Benodigheden:

- De bijbeltekst op papier (www.biblija.net).
- Pennen of arceerstiften.

Soort werkvorm:

- Gericht op de tekst.

Geschikt voor de genres:

- Gelijkenissen.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.

Duur:

- Ongeveer een kwartier.

!

Het is geen rollenspel, maar een alternatieve manier om samen de tekst te lezen.

Tekening/schilderij

Beschrijving:

Laat alle kringleden een tekening of schilderij maken bij het bijbelgedeelte. Bespreek dat vervolgens.

Wat ook kan: laat kringleden een tekening of schilderij meenemen dat te maken heeft met het Bijbelgedeelte. Bespreek op kring waarom hij/zij dat heeft meegenomen.

Benodigheden:

- Potloden, stiften, verf, etc.
- Papier.
- Het bijbelgedeelte.
- Eventueel: tekeningen of schilderijen.

Soort werkvorm (afhankelijk van gekozen vorm):

- Gericht op de tekst.
- Gericht op het gesprek tussen tekst en lezer.

Geschikt voor de genres:

- Apocalyptiek.
- Brieven.
- Gelijkenissen.
- Psalmen en Klaagliederen.
- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.
- Wetsteksten.
- Wijsheid.

Duur:

- Afhankelijk van de werkvorm: een kwartier bij meegebrachte tekeningen/schilderijen of de hele avond wanneer elk kringlid een kunstwerk maakt.

!

Kies je er voor om zelf een schilderij of tekening te maken, benadruk dan dat het er niet om gaat wie het meest creatief is of het best kan tekenen/schilderen. Het gaat er om dat het kringlid iets weergeeft van wat volgens hem of haar de tekst wil zeggen en/of wat de tekst bij hem/haar oproept.

Muziekfragment/film

Beschrijving:

Om een thema of Bijbelgedeelte in te leiden kun je gebruik maken van een muziek- (lied of muziekstuk) of beeldfragment (bv. stukje film.).

Benodigheden:

- Muziekstuk, CD.
- CD-speler.
- Eventueel voor vertoon van de film: beamer, computer, DVD-speler.

Soort werkvorm:

- Gericht op de leefwereld van de lezer.

Geschikt voor de genres:

- Apocalyptiek.
- Brieven.
- Gelijkenissen.
- Psalmen en Klaagliederen.
- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.
- Wetsteksten.
- Wijsheid.

Duur:

- Een kwartier (het is een opstapje naar de bijbeltekst, niet het doel van de avond zelf).

!

Het gaat er bij deze werkvorm niet om dat de tekst centraal staat maar dat de belevingswereld van de student wordt aangesproken. Het lied of de film hoeft dan ook niet precies over het bijbelgedeelte te gaan. Het is een opstapje, het kan herkenning geven bij kringgenoten, laagdrempelige manier van het beginnen van de bijbelstudie.

Lied/gedicht

Beschrijving:

Om een thema of Bijbelgedeelte in te leiden kan je de kringleden over een bepaald thema een lied, een verhaal of een gedicht laten schrijven en dit bespreken op kring.

Bij het schrijven van een lied is het vaak handig om dat te laten doen op een bekende wijs. Heb je muzikale mensen op kring hebt, dan kun je hen van tevoren een lied laten schrijven bij een Bijbelgedeelte, wellicht op een eigengemaakte melodie.

Bij het bespreken van een psalm kan je iedereen zijn eigen psalm laten dichten.

Benodigheden:

- Pen en papier.
- Eventueel muziekinstrumenten.
- Het Bijbelgedeelte.

Soort werkvorm:

- Gericht op het gesprek tussen tekst en lezer.

Geschikt voor de genres:

- Apocalyptiek.
- Brieven.
- Gelijkenissen.
- Psalmen en Klaagliederen.
- Profetie.
- Verhalen Nieuwe Testament.
- Verhalen Oude Testament.
- Wetsteksten.
- Wijsheid.

Duur:

- Afhankelijk van de kringleden, een half uur tot een uur.

!

Maak van tevoren duidelijk of de kringleden zich in grote lijnen aan de tekst moeten houden of dat ze vrij zijn om een bijbels thema te nemen en daar op hun eigen wijze iets van te creëren.

Biddend lezen

Beschrijving:

Je leest het bijbelgedeelte als gebed. Dit is met name geschikt voor de brieven, de *Psalmen* en de *Klaagliederen*. Dingen in het Bijbelgedeelte die je moeilijk vindt, kun je voor God brengen. Dingen waar de psalmist of de briefschrijver God voor dankt, kun je beamen. Etc.

Dit doe je als hele kring. Hiervoor is wel een vertrouwelijke sfeer nodig.

Benodigheden:

- De bijbeltekst op papier (www.biblija.net).

Soort werkvorm:

- Gericht op het gesprek tussen tekst en lezer.

Geschikt voor de genres:

- Brieven.
- Psalmen en Klaagliederen.

Duur:

- Ongeveer een half uur tot een uur.

!

Wees niet bang voor stiltes. Ga de tekst vers voor vers langs. Hou je bijbel en je ogen open tijdens het bidden.